

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
„ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ”
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА СУСПІЛЬНИХ НАУК**

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

навчальної дисципліни «Соціологія»
підготовки бакалавра
для студентів за напрямом підготовки
6.140103 – «Туризм»

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри
правознавства
3 вересня 2015 року
протокол № 1
Зав. кафедри
проф. Стрельніков

Полтава – 2015

Критерії оцінки виконання поточних контрольних робіт (завдань)

1. Загальні положення.

Мета виконання поточних контрольних робіт (ПКР) - визначити рівень засвоєння студентами вивченого матеріалу з навчальної дисципліни, що викладається.

Поточні контрольні роботи з соціології проводяться у формі тестових питань з різнорівневою складністю. Тести проходяться студентами в системі Opentest2 у відповідності графіку проведення поточного/модульного контролю.

Рівень знань оцінюється за якістю виконаного завдання. Оцінку рівня підготовки пропонується виставляти з різних рівнів складності окремо, як середньоарифметичне з оцінок за відповідь на кожне запитання. Загальна оцінка виконання студентами ПКР визначається як середньоарифметичне з оцінок, зазначених розділів завдань. При середньоарифметичній оцінці з п'ятьма і більше десятих бала (2,5; 3,5; 4,5) оцінка округлюється на користь студента.

Оцінка теоретичних знань студентів шляхом тестування здійснюється таким чином:

«Відмінно» – не менше 90% правильних відповідей.

«Добре» – 75-89% правильних відповідей.

«Задовільно» – 60-74% правильних відповідей.

«Незадовільно» – менше 60% правильних відповідей.

2. Норми оцінок.

2.1. Оцінка «відмінно», «А» виставляється, якщо студент виконав завдання ПКР відповідно і в повному обсязі.

2.2. Оцінка «добре», «В, С» виставляється студенту, менш повно і ґрунтовно виконав ККР, допустив незначні (1-2) помилки.

2.3. Оцінка «задовільно», «D, E» виставляється студенту, якщо ПКР виконано відповідно до завдання, але відповіді на тести дані частково, студент допускає значні (3-5) помилки.

2.4. Оцінка «незадовільно», «FX» виставляється студенту, якщо при виконанні ПКР відсутні відповіді на більшу кількість тестів, допущені принципові помилки і грубі помилки в кінцевих висновках.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНА СОЦІОЛОГІЯ

Тема 1. Соціологія як наука

I рівень складності

1. Соціологія як самостійна наука остаточно сформувалась у:

- V ст. до н.е.;
- XI ст.
- XIV ст.;
- XIX ст.**
- XX ст.

2. Предметом наукового вивчення соціології виступає (виберіть правильну відповідь):

- Політична свідомість та державний устрій країни.
- Людська індивідуальна свідомість та політичні особливості суспільства.
- Реальна суспільна свідомість та форми життєдіяльності суспільства.**
- Національна історія та культурні особливості кожного суспільства.

3. До галузей соціології належить:

- соціологія економіки;**
- соціальна психологія;
- історія філософських вчень;
- соціальна статистика.

4. До категорії яких наук відносять соціологію?

- Про людську поведінку.**
- Про психічні якості людей.
- Про політичну діяльність людей.
- Про історичний розвиток подій.

5. Предмет наукового вивчення соціології співпадає з іншими гуманітарними науками?

- Співпадає повністю, тому що соціологія також є гуманітарною наукою.
- Співпадає частково, тому що науки мають різні методологічні підходи.
- Зовсім не співпадає, тому що кожна наука має свій особливий кут зору.**
- Частіше співпадає, ніж не співпадає, оскільки має багато спільного.

6. Об'єкт соціології як науки є спільним з політологією, антропологією, культурологією та іншими науками гуманітарного циклу?

- Так, оскільки соціологія вивчає суспільство, яке є об'єктом наукового інтересу усіх гуманітарних наук.**
- Ні, оскільки соціологія вивчає суспільство, яке є об'єктом тільки її спеціального наукового інтересу.
- Тільки деяких, оскільки соціологія вивчає суспільство, яке є об'єктом інтересу певних наук.

7. Однією з найуживаніших соціологічних категорій є:

- Соціальне.**
- Політичне.
- Загальнолюдське.
- Моральне.
- Культурне

8. *Соціологічно мислити це значить розглядати усі явища суспільного буття через призму цілеспрямованої участі у них...*

- політичних партій;
- надприродних сил.
- великої кількості людей.**
- природних сил
- харизматичних лідерів.

II рівень складності

1. *Виберіть із запропонованих визначень саме те, яке відповідає визначенню соціології:*

Соціологія – це система ідей, поглядів, уявлень що містить у собі теоретичне осмислення політичного буття з точки зору інтересів, потреб, цілей, ідеалів соціальних груп та верств, національних утворень.

Соціологія – це галузь науки про причинно-наслідкові зв'язки між окремими людьми та людськими спільнотами між індивідами і групами.

Соціологія – це наука про закономірності становлення, розвитку і функціонування суспільства, соціальних спільнот, соціальних відносин, соціальних процесів, механізмів і принципів їх взаємодії.

Соціологія – це наука про закономірності і випадковості розвитку політичного процесу, функції політичної системи та влади та про проблеми глобальної політики, зокрема, міжнародних відносин.

2. *Соціальний зв'язок —*

Це сукупність особливих залежностей одних соціальних суб'єктів від інших, їх взаємні відносини, які об'єднують людей у соціальні спільноті і свідчать про їх спільне, колективне існування.

Сукупність типових і відносно сталих прийомів впливу керівника на підлеглих з метою реалізації його управлінських рішень.

Відносно самостійний, специфічний, вид суспільних відносин, який спонукає людей до праці, підвищення трудової ініціативи

Це сукупність особливих залежностей одних соціальних суб'єктів від інших, їх взаємні відносини, які іноді об'єднують людей у соціальні спільноті але не свідчать про їх, колективне існування.

3. *Соціальні відносини виникають:*

Між індивідами, між групами індивідів, між окремими індивідами та групами індивідів.

Іноді між великими групами індивідів, між окремими індивідами та групами індивідів.

Виключно між групами індивідів та між окремими індивідами й спільнотами індивідів.

Як правило між окремими індивідами та іноді між невеликими групами та індивідами.

4. *Соціальні відносини або суспільні стосунки це різні взаємодії та зв'язки між окремими людьми або групами людей, які —*

- встановлюються в процесі їхньої спільної діяльності.**
- виникають в процесі реалізації управлінських рішень.
- спонукають людей до праці, підвищення дисципліни.
- визначають неоднакове становище у суспільному житті.

5. *Соціальне явище це – ...*

- Конкретна змістова ситуація, запропонована респонденту як основа вибору.
- Комплексна програма заходів, спрямованих на розвиток трудового колективу.
- Подія, що виникає внаслідок соціальної взаємодії двох і більше індивідів.**
- Ситуація, яка складається в результаті вибору правильної суспільної мети.

5. *Соціальне це –*

- Певна сукупність індивідів, яка існує реально, фіксується емпірично, характеризується відносною цілісністю та є суб'єктом історичної, соціальної дії.
- Процес засвоєння індивідом впродовж всього його життя соціальних цінностей окремих суспільних груп, загальнокультурних норм та правил поведінки суспільства.
- Сукупність особливостей суспільних відносин, що виявляється у ставленні один до одного, до свого місця в суспільстві, а також до явищ, що у ньому відбуваються.**

6. *Соціальне проявляється скрізь, де*

- Дія однієї людини зіставляється з дією іншої.**
- Люди діють незалежно один від одного.
- Дії людей обумовлені правовими нормами
- Люди діють відповідно до культурних норм.

7. *Соціальний закон це –*

- Загально-визначене й прийняте правило, зразок поведінки чи дій індивідів, соціальних груп за певних умов та різних обставин.
- Об'єктивний та повторювальний зв'язок між соціальними явищами та процесами, які виникають завдяки масовій діяльності людей.**
- Значущість явищ і предметів з точки зору їх відповідності чи невідповідності потребам суспільства та соціальних груп,
- Процес засвоєння індивідом на протязі його життя соціальних норм і культурних цінностей суспільства, до якого належать.

8. *Соціальне явище чи процес виникає тоді коли, стан індивіда обумовлюється поведінкою іншого індивіда чи спільноти...*

- Навіть незалежно від їх фізичної присутності.**
- При їх обов'язковому безпосередньому впливі.
- При усвідомленні контролю з боку держави.
- При обов'язковій відсутності контролю з його боку.

III рівень складності:

1. *Об'єктом соціології як науки виступає (виберіть правильні відповіді):*

- Політика
- Суспільство**
- Історія.
- Реальна свідомість та поведінка людей**

- Економіка, господарська діяльність.
- Релігійна свідомість та релігійна віра.
- Соціальні відносини.**

2. Визначте функції соціології як науки:

- Світоглядно-ідеологічна.**
- Теоретико-пізнавальна.**
- Інтегративно-комунікативна.
- Практично-перетворювальна.**
- Репродуктивно-відновлювальна
- Ілюзорно-компенсаторна.
- Прогностична.**
- Регулятивна.

3. До теорії середнього рівня соціологічних знань відносяться:

- Соціальні проблеми класового суспільства.
- Соціальні дослідження
- Соціальні проблеми молоді**
- Соціально - психологічні особливості.
- Соціальні проблеми міста та села**
- Соціологія повсякденного життя**
- Соціальна структура суспільства.
- Соціологія сім'ї.**

4. Кожне соціальне явище (як наприклад, мобільний телефон, автомобіль, чашка кави) для сучасної людини мають....

- Моральне значення
- Естетичного вибору.
- Ознаку престижності.**
- Символічне значення**
- Є результатом економічних відносин
- Політичне значення,
- Економічне значення**
- Ілюзорно-компенсаторне значення,
- Історичний розвиток предмету.**

Тема 2. Становлення і розвиток соціології

Грівень складності

1. Соціологія як самостійна наука виникла у:

- Стародавній Греції в V-IV ст. до н.е. (Платон, Аристотель)
- Німеччині XVII ст. (І.Кант.)
- Франції XIX ст. (О.Конт).**

2. Французький соціолог XIX ст. О.Конт називав соціологію _____

- Соціальною хімією
- Соціальною механікою
- Соціальною фізикою**
- Соціальною математикою.

3. Англійський мислитель XVII ст. Т.Гоббс розробив _____

- Теорію соціальної нерівності

- Теорію ідеальної держави
- Теорію відчуження
- Теорію суспільного договору.**

4. Французький мислитель XVIII ст. Ж.-Ж.Руссо сформулював

- Теорію соціальної нерівності
- Теорію ідеальної держави
- Теорію відчуження**
- Теорію суспільного договору

5. Англійський соціолог XIX ст. Г.Спенсер порівнював суспільство з

- Машинним механізмом
- Хімічним процесом
- Живим організмом**
- Фізичним процесом

6. Авторами соціальних утопій епохи Відродження були _____

- Боккаччо і Данте
- Мор і Кампанелла**
- Макіавеллі і Петрарка.
- Джованні Піко делла Мірандола

7.Теза про те, що людина – істота соціальна, а саме її життя полягає у досягненні вищого блага через розумну діяльність висловив _____

- Демокрит
- Сократ
- Платон
- Аристотель**

8.Автором «теорії соціальної дії» був

- М.Вебер**
- К.Маркс
- П.Сорокін
- Г.Зіммель

II рівень складності

1. Які положення (2 відповіді) були притаманні соціальній теорії Аристотеля ?

- Соціальна структура суспільства будується внаслідок дії надлюдського розуму.
- Запорукою стабільності у суспільстві виступає “середній елемент”.**
- Задля забезпечення соціальної рівності необхідно скасувати сім'ю.
- Взаємини громадян у суспільстві засновані на обміні певними благами.**

2. Характерними рисами соціологічної думки Середньовіччя були (2 відповіді):

- Церква повинна підпорядковуватись державі.
- Суспільний устрій обумовлено надлюдською волею.**
- Людина є центром Всесвіту та творцем власної долі.
- Світська влада повинна підкорятися церкві.**

3. Визначте які положення були характерні соціальним поглядам Макіавеллі.

- Відсутність приватної власності можливе тільки при скасуванні сім'ї.
- Раціональний правитель повинен поєднувати у собі риси лева і лисиці, а в надзвичайних умовах застосовувати надзвичайні заходи, навіть репресії.**

- Великі за розміром держави не можуть існувати без деспотичного правління, яке тільки страхом перед лютим покаранням змушує віддалені окраїни підкорятися центральній владі.

4. Позитивізм це –

- Певний образ-схема станів та процесів, як би вони проходили без відхилень і перешкод, яка розглядається як найбільш зручний спосіб упорядкування емпіричного матеріалу.
- **Соціологічний напрям, особливість якого полягає у відмові від абстрактних міркувань про суспільство, створенні позитивної, заснованої на досліді, соціологічної теорії, яка є доказовою і загально значимою, як і природничі теорії.**
- Стан суспільства, за якого певне коло його громадян, знаючи про існування обов'язкових норм, ставиться до них негативно або байдуже.

5. Поняття соціальної аномії за Е.Дюркгеймом це –

- **Стан суспільства, за якого певне коло його громадян, знаючи про існування обов'язкових норм, ставиться до них негативно або байдуже.**
- Сукупність технологічних, соціальних, культурних змін, спрямованих на вдосконалення системи в цілому.
- Певний образ-схема станів та процесів, як би вони проходили без відхилень і перешкод, яка розглядається як найбільш зручний спосіб упорядкування емпіричного матеріалу.

6. Теорія функціоналізму -

- Концепція сучасної західної соціології, яка розвиває положення висунуте К.Марксом про неминучий конфлікт між соціальними класами. Сучасні представники, як Р.Дарендорф, надають більше значення проблемі розподілу влади, ніж економічним чинникам
- **Концепція сучасної західної соціології. Її представники (Р.Мертон, К.Девіс) виступають послідовниками Г.Спенсера і розглядають суспільство як систему взаємозалежних частин, кожна з яких має вплив на функціонування цілого.**
- Концепція сучасної західної соціології, представники якої (М.Вебер, Т.Парсонс) пояснюють різноманітні соціальні явища через суб'єктивну рефлексію учасників дій.
- Концепція сучасної західної соціології її представники (Дж.Мід, М.Кун) розглядають взаємодію між людьми як безперервний діалог, в процесі якого вони спостерігають, осмислюють наміри один одного та реагують на них.

7. Теорія соціальної дії –

- Концепція сучасної західної соціології, яка розвиває положення висунуте К.Марксом про неминучий конфлікт між соціальними класами. Сучасні представники, як Р.Дарендорф, надають більше значення проблемі розподілу влади, ніж економічним чинникам
- Концепція сучасної західної соціології. Її представники (Р.Мертон, К.Девіс) виступають послідовниками Г.Спенсера і розглядають суспільство як систему взаємозалежних частин, кожна з яких має вплив на функціонування цілого.
- **Концепція сучасної західної соціології, представники якої (М.Вебер) пояснюють різноманітні соціальні явища через суб'єктивну рефлексію учасників дій.**
- Концепція сучасної західної соціології її представники (Дж.Мід, М.Кун) розглядають взаємодію між людьми як безперервний діалог, в процесі якого вони спостерігають, осмислюють наміри один одного та реагують на них.

8. Теорія конфлікту –

- **Концепція сучасної західної соціології, яка розвиває положення висунуте К.Марксом, про неминучий конфлікт між соціальними класами. Сучасні представники, як Р.Дарендорф, надають більше значення проблемі розподілу влади, ніж економічним чинникам.**

- Концепція сучасної західної соціології. Її представники (Р.Мертон, К.Девіс) виступають послідовниками Г.Спенсера і розглядають суспільство як систему взаємозалежних частин, кожна з яких має вплив на функціонування цілого.
- Концепція сучасної західної соціології, представники якої (М.Вебер) пояснюють різноманітні соціальні явища через суб'єктивну рефлексію учасників дій.
- Концепція сучасної західної соціології її представники (Дж.Мід, М.Кун) розглядають взаємодію між людьми як безперервний діалог, в процесі якого вони спостерігають, осмислюють наміри один одного та реагують на них.

III рівень складності

1. Макс Вебер є автором

- **Розуміючої соціології;**
- Соціології повсякденного життя;
- Соціології класового конфлікту;
- **Теорії ідеального типу;**
- Формальної соціології;
- **Теорії соціальної дії;**
- **Теорії впливу етичних засад на економічний розвиток;**
- Теорію механічної та органічної солідарності.

2. Еміль Дюркгейм дослідив

- **Ідею аномічного суспільства;**
- Соціологію класового конфлікту;
- Теорію соціальної дії;
- **Концепцію соціологізму;**
- Теорії ідеального типу;
- Формальної соціології;
- **Теорію механічної та органічної солідарності;**
- **Самогубство як соціальне явище.**

3. Герберту Спенсеру належать теорії:

- **Еволюціонізму в соціальній сфері;**
- Концепцію соціологізму;
- Теорії ідеального типу;
- **Індивідуалістичного суспільства;**
- Формальної соціології;
- **Структурного функціоналізму;**
- **Концепції соціальних інститутів;**
- Механічної та органічної солідарності.

4. Огюст Конт розробив теорії

- **Соціальної статистики;**
- Формальної соціології;
- **Ієрархії позитивних наук;**
- Соціальної математики;
- **Соціальної динаміки;**
- **Етапів розвитку людського інтелекту;**
- Соціальної хімії.

Тема 3. Суспільство як соціальна система

I рівень складності

1. Суспільство є –

- Самоорганізованою, само-відтворювальною системою
- Живим організмом, що постійно розвивається
- Соціальним механізмом, яким керує політика
- Нестабільною і штучно відтворювальною системою

2. Соціальний інститут це –

- Навчальний заклад де вивчається структура суспільства та соціальних стосунків.
- Сукупність сталих форм життєдіяльності, ролей та статусів, спрямованих на задоволення певних потреб.
- Сукупність соціальних умов життєдіяльності людини, які впливають на її свідомість та поведінку.

3. Визначальною умовою появи соціальних інститутів виступає

- Соціальна мобільність.
- Соціальна потреба.
- Соціальна стратифікація.
- Соціальна проблема.

4. Необхідною умовою функціонування соціального інституту є

- Регулювання соціальних відносин між різними соціальними групами, розв'язання соціальних проблем, забезпечення ефективного впровадження соціальних резервів виробництва.
- Виконання індивідами своїх соціальних ролей, засноване на здійсненні очікуваних дій та здійсненні очікуваних дій і дотримання зразків (норм) поведінки.
- Процес соціального відтворення, внаслідок якого верстви, групи, класи виявляються нерівними між собою та групуються в ієрархічно розміщені страти.
- Процес соціального відтворення, внаслідок якого верстви, групи, класи повинні бути рівними між собою та групуватися у паралельно спільноти.

5. Соціальна спільнота це –

- Об'єднання людей, яке має закріплену спільну територію, спільні культурні цінності та соціальні норми, які характеризуються усвідомленням соціокультурної ідентичності.
- Сукупність індивідів, зайнятих економічно і соціально рівноцінними видами праці, які відповідно отримують приблизно однакову матеріальну і моральну винагороду.
- Сукупність людей, об'єднана відносно стійкими соціальними зв'язками, відносинами, яка має загальні ознаки, що надають їй неповторної своєрідності.
- Сукупність індивідів, яка існує реально, фіксується емпірично, характеризується відносною цілісністю, є самостійним суб'єктом історичної та соціальної дії, поведінки.

6. Спільна діяльність людей породжує складну систему соціальних зв'язків, яка згуртовує індивідів у єдине соціальне ціле – _____ і через неї в соціальну систему.

- Соціальну страту.
- Соціальну спільноту.
- Соціальну верству.
- Соціальний клас.

7. Масова соціальна спільнота це –

- Група людей, між якими майже відсутні емоційні зв'язки і їх взаємодія зумовлена прагненням досягнути певної мети.
- Сукупність індивідів, яких об'єднують певні спільні погляди, схильності, смаки тощо.
- Група людей, між якими існують прямі контакти, що відображають різні аспекти їх особистостей.

- Об'єднання людей, між якими є тісні емоційні зв'язки і їх взаємодія зумовлена прагненням досягнути світлої мети.

8. Соціальна група це –

- Сукупність індивідів, яких об'єднують певні спільні погляди, схильності, смаки тощо.
- Об'єднання людей, **яке існує реально, фіксується емпірично, характеризується відносною цілісністю, є самостійним суб'єктом історичної та соціальної дії.**
- Група людей, між якими майже відсутні емоційні зв'язки і їх взаємодія зумовлена прагненням досягнути певної мети.
- Об'єднання людей, між якими є тісні емоційні зв'язки і їх взаємодія зумовлена прагненням досягнути світлої мети.

II рівень складності

1. Первинна соціальна група це –

- Група людей, між якими майже відсутні емоційні зв'язки і їх взаємодія зумовлена прагненням досягнути певної мети.
- Сукупність індивідів, яких об'єднують певні спільні погляди, схильності, смаки тощо.
- Спільнота людей між, якими існують непрямі контакти, що відображають різні аспекти їх особистостей.
- **Об'єднання людей, між якими майже існують емоційні зв'язки та їх взаємодія зумовлена прагненням досягнути певної мети.**

□

2. Вторинна соціальна група це –

- **Сукупність індивідів, яких об'єднують певні спільні погляди, схильності, смаки тощо.**
- Сукупність індивідів, яка існує реально, фіксується емпірично, характеризується відносною цілісністю, є самостійним суб'єктом історичної та соціальної дії, поведінки.
- Спільнота людей між, якими існують непрямі контакти, що відображають різні аспекти їх особистостей.
- Об'єднання людей, між якими майже існують емоційні зв'язки та їх взаємодія зумовлена прагненням досягнути певної мети.

3. Соціальна структура це –

- Об'єднання людей, яке має закріплену спільну територію, спільні культурні цінності та соціальні норми, які характеризуються усвідомленням соціокультурної ідентичності.
- Сукупність індивідів, зайнятих економічно і соціально рівноцінними видами праці, які відповідно отримують приблизно однакову матеріальну і моральну винагороду.
- **Сукупність соціальних, соціально-демографічних, професійно-кваліфікаційних, територіальних та етнічних спільнот пов'язаних між собою відносно сталими стосунками.**

4. Соціальні класи це –

- **Велика соціальна група, яка відрізняється від інших по критеріям доступу до суспільних багатств (розподілу благ у суспільстві), владі, соціальному престижу**
- Соціальна група, створена з метою задовольнити прагнення її членів до визнання, поваги, незалежності.
- Об'єднання людей, яке має закріплену спільну територію, спільні культурні цінності та соціальні норми.
- Міжгрупова та просторова рухомість населення, його здатність (готовність) до соціальних переміщень.

5. Соціальна стратифікація це –

- Велика соціальна група, яка відрізняється від інших по критеріям доступу до суспільних багатств (розподілу благ у суспільстві), владі, соціальному престижу
- Просування соціальними “сходінками” завдяки зовнішнім, незалежним від індивіда, групи властивостям (соціальному становищу, фізичним даним).
- Міжгрупова та просторова рухомість населення, його здатність (готовність) до соціальних переміщень.
- Процес соціального відтворення, внаслідок якого верстви (страти), групи, класи виявляються нерівними між собою і групуються в ієрархічно розміщені страти з різним престижем, власністю, владою.**

6. Соціальна верства це –

- Сукупність соціальних, соціально-демографічних, професійно-кваліфікаційних, територіальних та етнічних спільнот пов’язаних між собою відносно сталими стосунками.
- Сукупність індивідів, зайнятих економічно і соціально рівноцінними видами праці, які відповідно отримують приблизно однакову матеріальну і моральну винагороду.**
- Велика соціальна група, яка відрізняється від інших по критеріям доступу до суспільних багатств (розподілу благ у суспільстві), владі, соціальному престижу
- Сукупність індивідів, яких об’єднують певні спільні погляди, схильності, смаки тощо.

7. Маргіналізація це –

- Процес зміни постійного місця проживання індивідів чи соціальних груп, їх переміщення в інший регіон чи іншу країну, а також переселення із села в місто або навпаки.
- Втрата особистістю об’єктивної приналежності до даної соціальної групи без наступного входження до іншої, а також втрата особистістю норм та цінностей відповідної субкультури.**
- Процес зміни постійного місця проживання індивідів чи соціальних груп, їх переміщення за межі даного суспільства.
- Процес соціального відтворення, внаслідок якого верстви (страти), групи, класи виявляються нерівними між собою і групуються в ієрархічно розміщені страти з різним престижем, власністю, владою.

8. Соціальний статус це –

- Значення, придбане індивідом у суспільстві завдяки його власним зусиллям.
- Становище індивіда в суспільстві, пов’язане з певними правами та обов’язками.**
- Соціальне становище в суспільстві, приписане індивіду на основі його віку.
- Процес зміни постійного місця проживання індивідів чи соціальних груп, їх переміщення за межі даного суспільства.

III рівень складності

1. Визначте два головних елементи соціальної структури

- Система класів, верств, професійних та інших груп.
- Система символів, норм, правил.
- Соціально-територіальні спільноти, етнічні групи.
- Соціальні інститути, безособова система ролей і статусів.

2. Існує два шляхи підвищення соціального статусу це –

- Аскрипція.
- Адаптація.

- Досягнення.**
- Реорганізація.
- Міграція.

3. Кожен студент має на сьогодні наступні типи статусів:

- Приписаний;**
- Досягнутий;**
- Аскриптивний;
- Маргінальний;
- Природжений;**
- Змішаний.

4. Визначте історичні типи стратифікації:

- Рабство**
- Стани**
- Групи
- Касты**
Племена
- Класи**
- Прошарки

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

ЕМПІРИЧНА СОЦІОЛОГІЯ ТА СОЦІОЛОГІЧНА ТЕОРІЯ СЕРЕДНЬОГО РІВНЯ

Тема 4. Методика і технології соціологічних досліджень

І рівень складності

1. Соціологічне дослідження дає змогу:

- Мати точну картину матеріального світу.
- Формувати конкретні заходи щодо вдосконалення соціальної дійсності.**
- Поглибити уявлення про сутність природних явищ.

2. Соціальний факт – це:

- Будь-який науковий факт.
- Явище дійсності, яке має сутнісний смисл і значення.**
- Будь яке явище дійсності.
- Явище дійсності, яке має наукове значення.

3. Соціологічне дослідження – це:

- Комплексна програма взаємопов'язаних заходів, спрямованих на розвиток соціальних процесів у трудових колективах, регіонах.
- Вид практичних соціологічних рекомендацій, що являють собою відпрацьовану за операціями сукупність прийомів, методів і впливів, застосовуваних при розв'язанні різних соціальних проблем.
- Складний комплекс програмно-упорядкованих науково-теоретичних, методичних та організаційно-технічних засобів, спрямованих на досягнення дослідницьких цілей і завдань.**
- Механізми упереджуючого сприйняття та реакцій груп, колективів, інститутів інших соціальних спільнот на зовнішні впливи.

4. Програма соціологічного дослідження – це:

- Теоретичні схеми, моделі, диспозиції, інші пізнавальні регулятиви.

- **Науковий документ, який регламентує всі етапи, стадії підготовки, організації та проведення соціологічного дослідження.**
- Механізми упереджувачого сприйняття та реакцій груп, колективів, інститутів інших соціальних спільнот на зовнішні впливи.
- Комплексна програма взаємопов'язаних заходів, спрямованих на розвиток соціальних процесів у трудових колективах, регіонах.

5. Об'єкт соціологічного дослідження – це:

- **Конкретизований проблемою цілісний фрагмент соціальної реальності, тобто особа, сім'я, група, колектив чи їх сукупність, суспільство в цілому чи сукупність суспільств.**
- Будь-який аспект, рівень чи зріз соціального явища, спроможний науковими методами сприяти пізнанню досліджуваного предмета;
- Науковий документ, який регламентує всі етапи стадії підготовки, організації та проведення соціологічного дослідження.
- Спосіб одержання інформації щодо кількісних і якісних змін показників діяльності поведінки соціального об'єкта внаслідок впливу на нього деяких керованих і контрольованих чинників.

6. Предмет соціологічного дослідження – це.

- Конкретизований проблемою цілісний фрагмент соціальної реальності, тобто особа, сім'я, група, колектив чи їх сукупність, суспільство в цілому чи сукупність суспільств.
- **Будь-який аспект, рівень чи зріз соціального об'єкта, спроможний науковими методами сприяти пізнанню досліджуваного явища.**
- Науковий документ, який регламентує всі етапи стадії підготовки, організації та проведення соціологічного дослідження.
- Спосіб одержання інформації щодо кількісних і якісних змін показників діяльності поведінки соціального об'єкта внаслідок впливу на нього деяких керованих і контрольованих чинників.

7. Репрезентативність – це:

- Теоретичні схеми, моделі, диспозиції інші пізнавальні регулятиви.
- **Принцип тотожності сформованої моделі досліджуваного об'єкта параметрам генеральної сукупності.**
- Обґрунтоване припущення про майбутній стан явищ природи і суспільства або явища, невідомі в даний момент, але які піддаються виявленню.
- Спосіб одержання інформації щодо кількісних і якісних змін показників діяльності поведінки соціального об'єкта внаслідок впливу на нього деяких керованих і контрольованих чинників.

8. Метод вибірки – це:

- **Науково обґрунтований підхід, що дає змогу робити висновки про об'єкт як ціле, спираючись на дані аналізу лише його окремих ознак.**
- Зміна або відтворення явища з метою вивчення його у найсприятливіших умовах.
- Метод збору інформації про об'єкт вивчення в ході безпосереднього або опосередкованого соціально-психологічного спілкування соціолога і респондента шляхом реєстрації відповідей на запитання, що задаються соціологом і впливають з мети і завдань дослідження.

II рівень складності

1. Фундаментальні соціологічні дослідження:

- Спрямовують для вивчення шляхів, форм та засобів вдосконалення діяльності конкретних соціальних об'єктів.
 - Проводять здебільшого з міждисциплінарних проблем, які поєднують у собі елементи фундаментальних та прикладних досліджень.
 - **Спрямовані на виявлення та аналіз соціальних тенденцій, закономірностей розвитку і пов'язані з вирішенням складних соціальних проблем.**
- 2. Прикладні соціологічні дослідження:**
- Спрямовують для вивчення шляхів, форм та засобів вдосконалення діяльності конкретних соціальних об'єктів.
 - Проводять здебільшого з міждисциплінарних проблем, які поєднують у собі елементи фундаментальних та прикладних досліджень.
 - Спрямовані на виявлення та аналіз соціальних тенденцій, закономірностей розвитку і пов'язані з вирішенням складних соціальних проблем.
- 3. Комплексні соціологічні дослідження:**
- Спрямовують для вивчення шляхів, форм та засобів вдосконалення діяльності конкретних соціальних об'єктів.
 - **Проводять здебільшого з міждисциплінарних проблем, які поєднують у собі елементи фундаментальних та прикладних досліджень.**
 - Спрямовані на виявлення та аналіз соціальних тенденцій, закономірностей розвитку і пов'язані з вирішенням складних соціальних проблем.
- 4. Опитування – це:**
- Науково обґрунтований підхід, що дає змогу робити висновки про об'єкт як ціле, спираючись на дані аналізу лише його окремих ознак.
 - Зміна або відтворення явища з метою вивчення його у найсприятливіших умовах.
 - **Метод збору інформації про об'єкт вивчення в ході безпосереднього або опосередкованого соціально-психологічного спілкування соціолога і респондента шляхом реєстрації відповідей на запитання, що задаються соціологом і впливають з мети і завдань дослідження.**
- 5. Контент-аналіз – це:**
- Тлумачення документа через з'ясування основних думок і ідей конкретно тексту, оцінка його змісту згідно з політичними, моральними або естетичними критеріями.
 - Пошук таких ознак документа, які б відображали істотні сторони його змісту.
 - Точне дослідження змісту текстових масивів з метою виявлення чи виміру соціальних тенденцій, репрезентованих цими масивами.
- 6. Спостереження у соціології – це:**
- **Реєстрація соціальних процесів, явищ або їх окремих елементів.**
 - Спосіб одержання інформації щодо кількісних і якісних змін показників діяльності поведінки соціального об'єкта внаслідок впливу на нього деяких керованих і контрольованих чинників.
 - Принцип тотожності сформованої моделі досліджуваного об'єкта параметрам генеральної сукупності.
- 7. Експеримент у соціології – це:**
- Зміна або відтворення явища з метою вивчення його у найсприятливіших умовах.
 - **Спосіб одержання інформації щодо кількісних і якісних змін показників діяльності поведінки соціального об'єкта внаслідок впливу на нього деяких керованих і контрольованих чинників.**
 - Принцип тотожності сформованої моделі досліджуваного об'єкта параметрам генеральної сукупності.
- 8. Генеральна сукупність – це:**

- Частина об'єктів генеральної сукупності, яка становить суму вихідних одиниць спостереження, вивчення та аналізу.
- Частина суб'єктів певної сукупності, яка становить суму вихідних одиниць спостереження, вивчення та аналізу.**
- Об'єкт соціологічного дослідження в єдності його суттєвих якостей та ознак.

III рівень складності

- Соціологічні дослідження проводять з метою вирішення таких завдань:**
- Створення об'єктивної картини оточуючого матеріального світу;
- Опису певної соціальної реальності;**
- Поглиблення уявлення про сутність природних явищ;
- Пояснення суперечностей чи особливостей функціонування окремих соціальних спільнот чи процесів;**
- Прогнозування тенденцій розвитку соціальних процесів;**
- Практичного перетворення соціальної реальності;**
- Формування конкретних заходів щодо вдосконалення навколишнього середовища.

1. *Визначте 4 методи збору інформації у соціологічному дослідженні:*

- аналіз документів;**
- мозковий штурм;
- прогнозування;
- спостереження;**
- передбачення;
- опитування;**
- експеримент;**

2. *Спостереження у соціологічному дослідженні буває:*

- Пошукове;**
- Експериментальне;
- Включне;**
- Аналітичне;
- Відкрите;
- Польове;**

3. *Вибірка за типом буває:*

- Випадкова;**
- Польова;
- Експериментальна;
- Цілеспрямована;**
- Кластерна;**
- Експертна.

Тема 5. Соціологія конфлікту

I рівень складності

1. *Засновниками конфліктологічної концепції розвитку суспільства вважають:*

- Г. Спенсера;
- З. Фрейда;
- К. Маркса;**

- П. Сорокіна.

2. **Соціологія конфлікту – це галузь соціології:**

- що вивчає конфлікти, які відбуваються всередині особистості, на рівні її індивідуальної свідомості;
- вивчає індивіди, що становлять групи, які відчують тиск ззовні, перш за все з боку адміністрації чи економічних норм і принципів;
- вивчає сутність, зумовленість, наслідки та управління конфліктом як соціальним явищем.**

3. **Макс Вебер вважав:**

- вихід із конфлікту лише у соціальному вибуху – революції;
- головний конфлікт у суспільстві – боротьба політичних партій;**
- вважав конфлікт універсальним явищем;
- сам розвиток демократії – є постійно врегульований конфлікт.

4. **Ральф Дарендорф вважав, що:**

- у закритих суспільствах конфлікт виконує дестабілізуючу функцію;
- кожне суспільство базується на насиллі одних членів суспільства над іншими;**
- сам розвиток демократії – є постійно регульований конфлікт.
- вважав що конфлікт є універсальним спільним явищем.

5. **Засновником теорії конфліктного функціоналізму вважають:**

- Макса Вебера;
- Ральфа Дарендорфа;
- Льюїса Козера;**
- Карла Маркса.

6. **Карл Маркс вважав, що**

- вихід із конфлікту лише у соціальному вибуху – революції;**
- головний конфлікт у суспільстві – боротьба політичних партій;
- вважав конфлікт універсальним спільним явищем;
- сам розвиток демократії – є постійно регульований конфлікт.

7. **Ральф Дарендорф зазначав, що**

- кожне суспільство завжди знаходиться у стані зміни;
- у сучасному суспільстві існує конфлікт між ресурсами і домаганнями;**
- вихід із конфлікту лише у соціальному вибуху – революції;
- вважав конфлікт універсальним спільним явищем.

8. **Основою концепції Л. Козера є:**

- переконавання, що кожен елемент суспільства може сприяти його інституалізації та зміні;**
- визнання неминучості соціальних конфліктів унаслідок незадоволення тих чи інших груп розподілом у суспільстві влади, багатства, статутів;

- визнання, що в основі всього історичного розвитку лежить антагонізм класів, єдиний вихід може бути в революційній зміні суспільно-економічної формації.

II рівень складності

1. Яке з тверджень є більш точним визначенням соціального конфлікту:

- активна взаємодія суб'єктів, які мають взаємовиключні цілі та реалізують їх один за рахунок іншого;
- економічний процес взаємодії і боротьби товаровиробників за найвигідніші умови виробництва і збуту товарів, за отримання найбільших прибутків.
- зіткнення протилежних інтересів, цілей, позицій, думок і поглядів у системі суспільних відносин людей, суспільства в цілому, що характеризується посиленням протилежних тенденцій та інтересів.**

2. Гострота конфлікту – це:

- часові виміри існування конфлікту;
- зовнішні структурно-динамічні кордони конфлікту;
- ступінь зіткнення інтересів, глибина суперечностей учасників конфліктної взаємодії.**
- зіткнення мотивів, потреб, інтересів, поглядів на рівні індивідуальної свідомості.

3. Внутрішньо-особистісний конфлікт – це:

- незгода між двома або більшою кількістю людей;
- індивід чи група відчувають тиск ззовні з боку адміністрації, економічних норм і приписів;
- зіткнення мотивів, потреб, інтересів, поглядів на рівні індивідуальної свідомості.**

4. Конфлікт, коли індивід має ніби подвійну приналежність, конфліктуючі утворюють всередині великої групи свою групу, або індивід одночасно входить у дві конкуруючі групи – це:

- конфлікт міжгруповий;
- конфлікт міжособистісний;
- конфлікт із зовнішнім середовищем;
- конфлікт приналежності.**

5. Кон'юнктура – це:

- різновид конфлікту, синонім внутрішньоособистісного конфлікту, виникає в межах однієї із сторін, яка виражає тезу чи антитезу;
- характеристика особливої форми конфлікту, метою якої є отримання вигоди, прибутку або доступу до дефіцитних благ;
- характеристика конфлікту, яка пов'язана зі встановленням балансу сил;**
- пасивне протистояння груп із протилежними політичними, економічними, соціальними інтересами.

6. Конфронтація – це:

- характеристика конфлікту, яка пов'язана зі встановленням балансу сил;
- боротьба за визнання особистих досягнень і творчих здібностей з боку особи, організації, суспільства;
- пасивне протистояння груп із протилежними політичними, економічними, соціальними інтересами.**
- характеристика особливої форми конфлікту, метою якої є отримання вигоди, прибутку або доступу до дефіцитних благ;

7. Конкуренція – це:

- характеристика особливої форми конфлікту, метою якої є отримання вигоди, прибутку або доступу до дефіцитних благ;
- боротьба за визнання особистих досягнень і творчих здібностей з боку особи, організації, суспільства;**
- характеристика конфлікту, яка пов'язана із встановленням балансу сил.
- пасивне протистояння груп із протилежними політичними, економічними, соціальними інтересами.

8. Інцидент це:

- вихід із конфлікту одним із способів: насильство, примирення;
- крайня точка, коли напруження досягає свого піку;
- перша сутичка конфліктуючих сторін.**
- реалізація дій чи протидій сторін в окремих актах;

III рівень складності

1. Деструктивні функції конфлікту проявляються у суспільстві:

- у розрядці психологічної напруги між учасником, стимулюванні пошуку компромісів;
- у сприянні розвитку суспільства завдяки трансформації сталих форм, руйнуванні нежиттєздатних структур;
- у порушенні соціального клімату, єдності, стабільності суспільства, окремих його сфер, спільнот, колективів.**
- послабленні соціальних зв'язків у суспільстві, роз'єднаності, віддаленості його сфер, а також ускладненні пошуку компромісів;**

2. Конструктивні функції конфлікту в суспільстві проявляються у:

- у консолідації, об'єднанні людей, що захищають власні інтереси, у виникненні інтересу до співпраці;**
- послабленні соціальних зв'язків у суспільстві, роз'єднаності, віддаленості його сфер, а також ускладненні пошуку компромісів;
- у сприянні розвитку суспільства завдяки трансформації сталих форм, руйнуванні нежиттєздатних структур;
- у загостренні сприйняття, оцінці цінностей, відносно яких спалахнула конфліктна ситуація, намаганні змінити систему пріоритетів.**

3. Назвіть етапи розгортання конфлікту:

- Інцидент ;**
- Компроміс
- Ескалація;**
- Перенесення;
- Кульмінація;**
- Завершення;**
- Кон'юктура.

4. Визначте методи вирішення конфлікту:

- Використання посередника;**
- Конкуренція;
- Третейський суд;**
- Конфронтація;
- Уникання;**
- Компроміс.**

Тема 6. Соціологія особистості, молоді, сім'ї.

І рівень складності

1. Індивід – це:

- сукупність біологічних та соціальних рис, які відрізняють одну людину від іншої;
- окрема конкретна людина, представник людського роду;**
- система соціально значущих рис, що характеризує людину як продукт суспільного розвитку та включення в систему соціальних зв'язків.
- відповідний прийнятим нормам спосіб поведінки людей залежно від їх статусу або положення в суспільстві, системі міжособових відносин;

2. Індивідуальність – це:

- сукупність біологічних та соціальних рис, які відрізняють одну людину від іншої;**
- окрема конкретна людина, представник людського роду;
- система соціально значущих рис, що характеризує людину як продукт суспільного розвитку та включення в систему соціальних зв'язків.
- відповідний прийнятим нормам спосіб поведінки людей залежно від їх статусу або положення в суспільстві, системі міжособових відносин;

3. Особистість – це:

- сукупність біологічних та соціальних рис, які відрізняють одну людину від іншої;
- окрема конкретна людина, представник людського роду;
- система соціально значущих рис, що характеризує людину як продукт суспільного розвитку та включення в систему соціальних зв'язків.**
- відповідний прийнятим нормам спосіб поведінки людей залежно від їх статусу або положення в суспільстві, системі міжособових відносин;

4. Соціальний статус – це:

- позиція, придбана індивідом у суспільстві завдяки його власним зусиллям;

- становище індивіда в суспільстві, пов'язане з певними правами та обов'язками;**
- соціальне становище в суспільстві, приписане індивіду на основі його віку.
- відповідний прийнятим нормам спосіб поведінки людей залежно від їх статусу або положення в суспільстві, системі міжособових відносин;

5. *Соціальна роль – це:*

- відповідний прийнятим нормам спосіб поведінки людей залежно від їх статусу або положення в суспільстві, системі міжособових відносин;**
- значення, придбане індивідом у суспільстві завдяки його власним зусиллям;
- становище індивіда в суспільстві, пов'язане з певними правами та обов'язками.
- соціальне становище в суспільстві, приписане індивіду на основі його віку.

6. *Процес засвоєння індивідом протягом свого життя соціальних норм та культурних цінностей того суспільства, до якого він належить, набуття об'єктивної приналежності та суб'єктивного ототожнення з конкретною соціальною групою, спільнотою, класом це_*

- Адаптація;
- Соціалізація;**
- Маргіналізація;
- Урбанізація.

7. *Який період в житті людини охоплює процес соціалізації?*

- від народження до повноліття;
- від повноліття до старості;
- від початку професійної діяльності до пенсії;
- від народження до старості.**

8. *Соціологія розглядає молодь як:*

- соціальне явище;
- соціально-демографічну спільноту;**
- соціальну асоціація;
- соціальний інститут.

II рівень складності

1. *Сім'я – це:*

- сукупність людей, пов'язаних спільністю життєвих умов, єдністю цінностей, відносинами організації та усвідомленням соціальної ідентичності;
- первинна форма соціальної організації, яка виникла на основі родових зв'язків та характеризується безпосереднім типом соціальних відносин;
- засноване на кровній спорідненості, шлюбі або усиновленні об'єднання людей, пов'язаних спільністю побуту, взаємними відповідальністю, піклуванням, допомогою.**
- сукупність людей певного віку, яких об'єднують спільні захоплення, смаки, уподобання та спосіб дозвілля;

2. *Сім'я нуклеарна – це:*

- сім'я, що складається з подружньої пари з дітьми чи без дітей;
- сім'я, що складається з кількох об'єднаних родинними взаєминами сімей, і включає родичів подружжя;
- первинна форма соціальної організації, яка виникла на основі родових зв'язків та характеризується безпосереднім типом соціальних відносин.
- сукупність людей певного віку (від 16 до 30 років), яких об'єднують спільні захоплення, смаки, уподобання та спосіб дозвілля;

3. *Сім'я розширена – це:*

- сім'я, що складається з подружньої пари з дітьми чи без дітей, або одного із батьків і дітей, які не перебувають у шлюбі;
- **сім'я, що складається з кількох об'єднаних родинними взаєминами нуклеарних сімей, кожна з яких може бути повною або неповною і включати також родичів подружжя по прямій та побічній лінії;**
- первинна форма соціальної організації, яка виникла на основі родових зв'язків і характеризується безпосереднім типом соціальних відносин.

4. *Сім'я традиційна – це:*

- тип сім'ї, для якого характерні економічна залежність жінки, чітке функціональне розподілення сфер сімейного життя, визнання беззаперечного авторитету чоловіка;
- тип сім'ї, для якого характерні чітке функціональне розподілення сфер сімейного життя, визнання беззаперечного авторитету чоловіка без достатніх економічних підстав;
- тип сім'ї для якого характерні пропорційний поділ домашніх обов'язків, спільне обговорення головних проблем та прийняття спільних рішень.

5. *Сім'я егалітарна – це:*

- тип сім'ї, для якого характерні економічна залежність жінки, чітке функціональне розподілення сфер сімейного життя, визнання беззаперечного авторитету чоловіка;
- тип сім'ї, для якого характерні чітке функціональне розподілення сфер сімейного життя, визнання беззаперечного авторитету чоловіка без достатніх економічних підстав;
- тип сім'ї, для якого характерні пропорційний поділ домашніх обов'язків, спільне обговорення головних проблем та прийняття спільних рішень.

6. *Сім'я неотрадиційна – це:*

- тип сім'ї, для якого характерні економічна залежність жінки, чітке функціональне розподілення сфер сімейного життя, визнання беззаперечного авторитету чоловіка;
- **тип сім'ї, для якого характерні чітке функціональне розподілення сфер сімейного життя, визнання беззаперечного авторитету чоловіка без достатніх економічних підстав;**
- тип сім'ї, для якого характерні пропорційний поділ домашніх обов'язків, спільне обговорення головних проблем та прийняття спільних рішень.

7. *Соціальна активність особистості – це:*

- **системна соціальна якість, яка визначає розуміння, прийняття інтересів суспільства та певних спільностей, а також вміння реалізувати ці інтереси, активна діяльність самостійного суб'єкта;**
- процес взаємодії людини із соціальним середовищем, під час якого узгоджуються вимоги і очікування його учасників;
- процес засвоєння індивідом протягом свого життя соціальних норм та культурних цінностей того суспільства, до якого він належить, набуття об'єктивної приналежності та суб'єктивного ототожнення з конкретною соціальною групою, спільнотою, класом;
- втрата особистістю об'єктивної приналежності до даної соціальної групи без наступного входження до іншої, а також втрата особистістю норм та цінностей відповідної субкультури.

8. *Молодь – це:*

- **соціально-демографічна спільність суспільства, що перебуває в процесі переходу від дитинства до дорослого життя і переживає стан сімейної і позасімейної соціалізації, інтеріоризації норм і цінностей, творення соціальних і професійних очікувань, ролей, статусів;**
- сукупність людей, пов'язаних спільністю життєвих умов, єдністю цінностей, відносинами організації та усвідомленням соціальної ідентичності;
- первинна форма соціальної організації, яка виникла на основі родових зв'язків та характеризується безпосереднім типом соціальних відносин;
- первинна форма соціальної організації, яка виникла на основі родових зв'язків та характеризується безпосереднім типом соціальних відносин.

III рівень складності

1. *Сім'я розглядається соціологією як:*

- соціальна верства;
- соціальна асоціація;
- **соціальний інститут;**
- **соціальна група;**
- соціальний факт.

2. *Кожна людина, яка живе в суспільстві – це:*

- **індивід,**
- **індивідуальність,**
- **особистість;**
- маргінал;
- фахівець;
- персона.

3. *Які функції притаманні сім'ї?*

- **репродуктивна;**
- **виховання**
- **первинного соціального контролю;**
- ілюзорно-компенсаторна;

- політичної соціалізації;
- професійної соціалізації;
- освітня;
- духовно-емоційна.**

4. Молодь найбільше включена у соціальні процеси:

- професійної соціалізації;**
- трудової адаптації;**
- повної маргіналізації;
- неминучої урбанізації.

Тема 7. Соціологія культури, науки, релігії та освіти.

І рівень складності

1. Система цінностей, життєвих уявлень, зразків поведінки, норм, сукупність способів та засобів людської життєдіяльності, об'єктивованих в предметних, матеріальних носіях та успадкованих наступними поколіннями це -

- Культура;**
- Наука;
- Релігія;
- Наука.

2. Культура притаманна:

- усім живим істотам;
- людині та всім високоорганізованим організмам;
- тільки людині;**
- тільки інтелегентній людині.

3. Для людини культура є:

- специфічно людським способом життєдіяльності;**
- головним засобом до існування;
- соціальним законом;
- складним зразком поведінки.

4. Що не відноситься до елементів культури?

- мова як знакова система;
- норми та цінності;
- кліматичні умови;**
- складні зразки поведінки (звичаї, обряди, традиції).

5. Процес включення людини в культуру називається:

- урбанізацією;
- стигматизацією;
- культуризацією;
- соціалізацією.**

6. Особлива форма суспільної свідомості; цілеспрямований процес отримання і впровадження знань, результат спеціалізованої діяльності, яка має матеріальне та методичне забезпечення це –

- Культура;

- Релігія;
- Освіта;
- Наука.**

7. Які принципи повинні домінувати при функціонуванні науки як соціального інституту:

- економіки;
- моралі;**
- релігії;
- політики.

8. Наука виступає у суспільстві:

- соціальною спільнотою;
- соціальним інститутом;**
- соціальною нормою
- соціальним законом.

II рівень складності

1. Субкультура – це:

- система цінностей, життєвих уявлень, зразків поведінки, норм, сукупність способів та засобів людської життєдіяльності, об'єктивованих в предметних, матеріальних носіях та успадкованих наступними поколіннями;
- система символів, переконань, цінностей, норм, зразків поведінки, які відрізняють ту чи іншу соціальну групу від культури більшості суспільства;**
- форма культури, витвори якої стандартизуються та розповсюджуються серед широкого загалу, без урахування регіональних, класових і релігійних особливостей.
- система вірувань і ритуалів, за допомогою якої група людей пояснює та реагує на те, що вважає надприродним та священним;

2. Інституціалізація науки пов'язана з:

- доцільністю та потребою наукового обґрунтування і вивчення досвіду людської діяльності (виробничої, громадської та ін..) посилення її ефективності;
- появою наукових професійних закладів та розвитком нормативно-ціннісних систем їх функціонування;
- активізацією політичних партій та рухів, які підтримують наукові дослідження.
- формуванням системи символів, переконань, цінностей, норм, зразків поведінки, які відрізняють ту чи іншу соціальну групу від культури більшості суспільства;

3. Релігія – це:

- особлива форма суспільної свідомості; цілеспрямований процес отримання і впровадження знань, результат спеціалізованої діяльності, яка має матеріальне та методичне забезпечення;
- система вірувань і ритуалів, за допомогою якої група людей пояснює та реагує на те, що вважає надприродним та священним;**
- система символів, переконань, цінностей, норм, зразків поведінки, які відрізняють ту чи іншу соціальну групу від культури більшості суспільства.
- система цінностей, життєвих уявлень, зразків поведінки, норм, сукупність способів та засобів людської життєдіяльності, об'єктивованих в предметних, матеріальних носіях та успадкованих наступними поколіннями;

4. Релігія є у суспільстві:

- соціальним інститутом;**
- соціальним законом;

- соціальною спільнотою;
- соціальною нормою.

5. Соціологія релігії вивчає:

- появу і розвиток релігійних уявлень;
- відношення віруючої людини до об'єкта поклоніння;
- вплив релігії на соціальну поведінку;**
- основи релігійних вчень.

6. Освіта – це:

- особлива форма суспільної свідомості; цілеспрямований процес отримання і впровадження знань, результат спеціалізованої діяльності, яка має матеріальне та методичне забезпечення;
- система вірувань і ритуалів, за допомогою якої група людей пояснює та реагує на те, що вважає надприродним та священним;
- соціальний інститут, який специфічними методами реалізує процес соціалізації людей, передусім підростаючого покоління (підготовку і залучення до життя суспільства через навчання і виховання).**
- система цінностей, життєвих уявлень, зразків поведінки, норм, сукупність способів та засобів людської життєдіяльності, об'єктивованих в предметних, матеріальних носіях та успадкованих наступними поколіннями;

7. До якого соціального процесу включається процес освіти?

- урбанізації;
- культуризації;
- соціалізації;**
- стигматизації.

8. Освіта виступає у суспільстві:

- соціальним інститутом;**
- соціальним законом;
- соціальною спільнотою;
- соціальною нормою.

III рівень складності

1. Які функції виконує освіта?

- трансляції і поширення культурних цінностей суспільства;**
- соціалізації особистості, адаптації до соціальних відносин;**
- соціальної генетики - біологічного відтворення соціальної структури суспільства;
- низхідної соціальної мобільності;
- політичної соціалізації, включення у владні інституції;
- висхідної соціальної мобільності.**

2. Визначте соціальні функції науки:

- пізнавальна;**
- світоглядна;**
- професійної соціалізації;
- техніко-технологічна;**
- соціальної адаптації;
- ілюзорної компенсації;

3. Визначте соціальні функції релігії:

- світоглядна;
- політична функція;
- інтегративно-комунікативна;**
- економічна функція;
- нормативно-регулятивна;**
- ілюзорно-компенсаторна функція;**
- конструктивна функція.

4. Культура за своїми формами може бути:

- високою,**
- низькою,
- масовою;**
- політичною;
- немасовою;
- елітарною;**
- народною.**

Тема 8. Соціологія економіки.

І рівень складності

- 1. Економіка у суспільстві виступає:**
 - соціальним інститутом;**
 - соціальним законом;
 - соціальною спільнотою;
 - соціальною нормою.

- 2. Економічна соціологія з'явилась у**
 - Франції XIX ст;
 - США XX ст.;**
 - Англії XVIII ст.;
 - Німеччині XXI ст;

- 3. Соціологія економіки відноситься до_**
 - загальнотеоретичної соціології;
 - емпіричної соціології;
 - мікрорівневої соціології;
 - інституціональної соціології.**

- 4. Основи економічної соціології розробляли:**
 - Е. Дюркгейм, М. Вебер, Т. Веблен, К. Маркс;**
 - Р.Дарендорф, П.Сорокін, Г.Моска, Л.Козер;
 - В.Паретто, М.Кун, З.Фрейд, Е.Фромм;
 - М.Вебер, П.Сорокін, Е.Фромм, Дж.Мід.

5. *Узагальнена категорія, якою позначається вся сукупність економічних відносин, діяльності та поведінки людей як членів цього суспільства, які господарюють в ньому це –*
- Економічні відносини;
 - Економічне життя;**
 - Економічна поведінка;
 - Економічна діяльність.
6. *Економічна соціологія розглядає людину як:*
- елемент трудових ресурсів;
 - умову виробництва;
 - суб'єкт економічних та соціальних процесів;**
 - частину економічного життя.
7. *Виконувані соціальними суб'єктами функції, які визначаються їх місцем у системі економічних відносин, пануванням певного типу економічних відносин це –*
- Економічне мислення;
 - Економічна свідомість;
 - Економічний інтерес;
 - Економічні ролі.**
8. *Одним із базових понять економічної соціології вважається-*
- Соціальний механізм розвитку економіки;**
 - Накопичення первісного капіталу;
 - Зростання матеріальних потреб;
 - Соціально-економічні стереотипи.

II рівень складності

1. *Економічна соціологія – це:*
- галузь соціології, яка вивчає особливості поведінки особистості, соціальної групи чи спільноти у час вільний від праці, навчальної діяльності, задоволення різноманітних фізіологічних потреб;
 - галузева соціологічна теорія, яка вивчає закономірності формування, функціонування, й розвитку соціальних утворень (систем, спільнот, інститутів) у сфері праці й пов'язані з ними процеси та явища;
 - інтегральна наукова дисципліна, яка досліджує соціальні процеси та явища, що відбуваються у сфері економіки.**
 - погляди, потреби, інтереси, переконання відносно економічних процесів та явищ, власного соціально-економічного положення, про види занять, трудової діяльності, її винагороду, ставлення до професії, про можливість соціального переміщення тощо;
2. *Економічна діяльність –*
- процес виробництва продукції (товарів, послуг), який здійснюється з використанням певних ресурсів: сировини, матеріалів, устаткування, робочої сили, технологічних процесів тощо;**
 - погляди, потреби, інтереси, переконання відносно економічних процесів та явищ, власного соціально-економічного положення, про види занять, трудової діяльності, її винагороду, ставлення до професії, про можливість соціального переміщення тощо;
 - цілісна підсистема суспільства, яка відповідає за виробництво, розподіл, обмін та споживання матеріальних благ і послуг, необхідних для життєдіяльності людей;
 - стійка система соціальної поведінки і свідомості суспільних груп в економічній сфері, а також їх взаємодія в цій сфері між собою та з державою.
3. *Економічна сфера – це:*

- процес виробництва продукції (товарів, послуг), який здійснюється з використанням певних ресурсів: сировини, матеріалів, устаткування, робочої сили, технологічних процесів тощо;
- погляди, потреби, інтереси, переконання відносно економічних процесів та явищ, власного соціально-економічного положення, про види занять, трудової діяльності, її винагороду, ставлення до професії, про можливість соціального переміщення тощо;
- **цілісна підсистема суспільства, яка відповідає за виробництво, розподіл, обмін та споживання матеріальних благ і послуг, необхідних для життєдіяльності людей;**
- стійка система соціальної поведінки і свідомості суспільних груп в економічній сфері, а також їх взаємодія в цій сфері між собою та з державою.

4. Економічна свідомість – це:

- **погляди, потреби, інтереси, переконання відносно економічних процесів та явищ, власного соціально-економічного положення, про види занять, трудової діяльності, її винагороду, відношення до професії, про можливість соціального переміщення тощо;**
- цілісна підсистема суспільства, яка відповідає за виробництво, розподіл, обмін та споживання матеріальних благ та послуг, необхідних для життєдіяльності людей;
- стійка система соціальної поведінки і свідомості суспільних груп в економічній сфері, а також їх взаємодія у цій сфері між собою та з державою.
- процес виробництва продукції (товарів, послуг), який здійснюється з використанням певних ресурсів: сировини, матеріалів, устаткування, робочої сили, технологічних процесів тощо.

5. економічний інтерес:

- система соціальних дій, пов'язаних із використанням різних за функціями і призначенням економічних цінностей (ресурсів) та зорієнтованих на отримання користі (вигоди, винагороди, прибутку) від їх обігу;
- погляди й уявлення, погоджені практичним досвідом людей, їх участю в економічній діяльності, зв'язками, в які вони вступають у повсякденній діяльності;
- процес виробництва продукції (товарів, послуг), який здійснюється з використанням певних ресурсів: сировини, матеріалів, устаткування, робочої сили, технологічних процесів тощо;
- **основна категорія соціології економіки для визначення реальних причин і корінних найбільш глибоких мотивів економічної діяльності.**

6. Економічне мислення:

- **погляди та уявлення, погоджені практичним досвідом людей, їх участю в економічній діяльності, зв'язками, в які вони вступають у повсякденній діяльності;**
- система соціальних дій, пов'язаних з використанням різних за функціями і призначенням економічних цінностей (ресурсів) та зорієнтованих на отримання користі (вигоди, винагороди, прибутку) від їх обігу;
- система символів, переконань, цінностей, норм, зразків, поведінки, які відрізняють ту чи іншу соціальну групу від культури більшості суспільства
- стійка система соціальної поведінки і свідомості суспільних груп в економічній сфері, а також їх взаємодія у цій сфері між собою та з державою.

7. Економічна культура:

- система символів, переконань, цінностей, норм, зразків, поведінки, які відрізняють ту чи іншу соціальну групу від культури більшості суспільства;
- форма культури, витвором якої стандартизуються та розповсюджуються серед широкого загалу, без врахування регіональних, класових та релігійних особливостей;
- **специфічний спосіб людської діяльності, що включає в себе багатогранну систему поза біологічно-вироблених механізмів, завдяки яким стимулюється, програмується, координується і реалізується активність людей у суспільстві**

- стійка система соціальної поведінки і свідомості суспільних груп в економічній сфері, а також їх взаємодія у цій сфері між собою та з державою.

8. Економічна поведінка:

- одна з основних категорій соціології економіки для визначення реальних причин і корінних найбільш глибоких мотивів економічної діяльності;
- система соціальних дій, пов'язаних із використанням різних за функціями і призначенням економічних цінностей (ресурсів) і зорієнтованих на отримання користі (вигоди, винагороди, прибутку) від їх обігу;**
- структура та механізм соціально-трудова відносин та соціальні процеси у сфері праці.

III рівень складності.

1. Соціологія економіки досліджує:

- економічні явища і процеси як результат діяльності людей;**
- політичний вплив на економічні процеси;
- ідеологічну функцію економіки;
- розвиток економіки – як соціальний процес.**

2. Предметом соціології економіки є:

- структура економічної системи суспільства;
- збіг соціального та економічного;**
- система соціальних-трудова відносин;
- взаємовплив соціальної та економічної сфери.**

3. Об'єктом соціології економіки є

- люди – учасники економічного життя суспільства;**
- структура економічної системи суспільства;
- система соціальних-трудова відносин;
- економічні явища і процеси як результат діяльності людей;**
- розвиток економіки – як соціальний процес.**

4. До основних соціально-економічних закономірностей належать такі:

- Закон зміни праці;**
- Закон задоволення зростаючих потреб;
- Закон девіантної поведінки;
- Закон конкуренції;**
- Закон ідеологічного прогресу;
- Закон розподілу праці.**

Тема 9. Соціологія політики.

I рівень складності

1. Політика виступає у суспільстві:

- соціальним інститутом;**
- соціальним законом;
- соціальною спільнотою;
- соціальною нормою.

1. Політична соціологія з'явилась у

- Франції XIX ст.;
- США XX ст.;

- Англії XVIII ст.;
 - Німеччині XX ст.;
2. *Соціологія політики відноситься до_*
- загальнотеоретичної соціології;
 - емпіричної соціології;
 - мікрорівневої соціології;
 - інституціональної соціології.
3. *Поява політичної соціології як окремої галузі знання пов'язана з діяльністю_*
- Т.Веблена;
 - М.Вебера;**
 - Р.Дарендорфа;
 - Дж.Міда.
4. *Соціологія політики та політологія мають спільні _____ вивчення.*
- об'єкти;**
 - предмети;
 - функції;
 - норми.
5. *Активність індивідів, груп, організацій у сфері політичних відносин, пов'язана з впливом на владу чи протидією її реалізації це –*
- політична свідомість;
 - політична поведінка;**
 - політична норма;
 - політична культура.
6. *Соціологія політики – це:*
- галузь соціологічного знання, що вивчає генезис, сутність функції, спільні закономірності розвитку етносів, міжетнічні відносини й виробляє основні принципи їх дослідження;
 - це спеціальна соціологічна теорія, що вивчає соціальні механізми функціонування влади, вплив суспільства та окремих соціумів на політичні процеси, взаємозалежність політичного життя та інших сфер суспільного життя, політичних та інших соціальних інститутів;**
 - вид участі (не участі) в політичному житті суспільства, конкретна повсякденна діяльність індивіда, соціальної групи, що виражається в оцінках, позиціях, певних діях;
 - це система ідей, поглядів, уявлень що містить у собі теоретичне осмислення політичного буття з погляду інтересів, потреб, цілей, ідеалів соціальних груп та шарів, національних утворень.
7. *Соціологія політики вивчає:*
- шляхи і методи досягнення політичними партіями влади та завоювання домінуючого становища в суспільстві;
 - яким чином політичні феномени впливають на інші аспекти суспільства і якому впливу з їх боку піддаються самі;**
 - відповідність політичної діяльності принципам і нормам права та моралі.
 - генезис, сутність функції, спільні закономірності розвитку етносів, міжетнічні відносини й виробляє основні принципи їх дослідження;

II рівень складності

1.Політика – це:

- це система ідей, поглядів, уявлень що містить у собі теоретичне осмислення політичного буття з погляду інтересів, потреб, цілей, ідеалів соціальних груп і шарів, національних утворень;
- цілісна підсистема суспільства, яка відповідає за виробництво, розподіл, обмін і споживання матеріальних благ і послуг, необхідних для життєдіяльності людей;
- **галузь цілеспрямованих відносин між соціальними групами з приводу використання влади та її розподілу для реалізації своїх докорінних інтересів.**
- галузь знання, що вивчає генезис, сутність функції, спільні закономірності розвитку етносів, міжетнічні відносини й виробляє основні принципи їх дослідження;

2. Політична свідомість – це:

- погляди, потреби, інтереси, переконання відносно суспільних процесів і явищ, власного соціально-економічного положення, про види занять, трудової діяльності, її винагороду, ставлення до професії, про можливість соціального переміщення тощо;
- **сукупність знань, оцінок соціального суб'єкта відносно політичного середовища, політики, політичної влади;**
- вид участі (не участі) в політичному житті суспільства, конкретна повсякденна діяльність індивіда, соціальної групи, що виражається в оцінках, позиціях, певних діях;
- цілісна підсистема суспільства, яка відповідає за виробництво, розподіл, обмін і споживання матеріальних благ і послуг, необхідних для життєдіяльності людей.

3. Політичні відносини – це:

- внутрішньо-національні взаємодії соціальних сил, які зачіпають сферу національних інтересів і національної політики;
- система складних механізмів, яка виражає і забезпечує соціальну взаємодію, в тому числі панівне становище одних соціальних груп, форми опору інших;
- спосіб дії в сфері політики, вид участі (не участі) в політичному житті суспільства, конкретна повсякденна діяльність індивіда, соціальної групи, що виражається в оцінках, позиціях, певних діях
- **взаємодія суб'єктів політики та влади, при якому відбувається їх об'єднання та розділення, передача ідей, поглядів, обмін ресурсами, передача вольових пробуджень від активного суб'єкта до пасивного.**

4. Політичні рухи – це:

- спосіб дії в сфері політики, вид участі (не участі) в політичному житті суспільства, конкретна повсякденна діяльність індивіда, соціальної групи, що виражається в оцінках, позиціях, певних діях
- нові суспільні рухи, які протиставляють підходам традиційних організацій (державі, політичним партіям, профспілкам) свої рішення глобальних і місцевих проблем;
- **динамічні співтовариства великих груп людей, які усвідомили єдність своїх соціальних, економічних і духовних інтересів, відмінність від інтересів інших класових шарів і груп населення і відстоюють їх перед державою;**
- взаємодія суб'єктів політики та влади, при якому відбувається їх об'єднання та розділення, передача ідей, поглядів, обмін ресурсами, передача вольових пробуджень від активного суб'єкта до пасивного.

5. Політична діяльність – це:

- форма суспільного життя, яка являє собою сукупність духовного та практично-предметних проявів політичного буття людини і суспільства, спрямована на вироблення політичних зв'язків і відносин між людьми та організаціями;
- політичний феномен, що являє собою сукупність ролей і статусів, спрямованих на задоволення певних соціальних потреб;

- одна з форм соціальної активності, індивідуальна чи колективна, участь у політичному житті, яка прямо чи опосередковано переслідує політичні інтереси великих суспільних груп.
- взаємодія суб'єктів політики та влади, при якому відбувається їх об'єднання та розділення, передача ідей, поглядів, обмін ресурсами, передача вольових пробуджень від активного суб'єкта до пасивного.

6. Політична соціалізація – це:

- процес розвитку, протягом якого діти та підлітки сприймають ідеї, політичні позиції та поведінку, характерні для даної спільноти;
- посилення впливу політики на сфери суспільного життя, пов'язане з цим підвищення ролі держави в суспільстві та включення рядових громадян у політичний процес;
- спосіб дії в сфері політики, вид участі (не участі) в політичному житті суспільства, конкретна повсякденна діяльність індивіда, соціальної групи, що виражається в оцінках, позиціях, певних діях.
- взаємодія суб'єктів політики та влади, при якому відбувається їх об'єднання та розділення, передача ідей, поглядів, обмін ресурсами, передача вольових пробуджень від активного суб'єкта до пасивного.

7. Політичні інтереси – це:

- усвідомлення соціальними суб'єктами (особами, групами, класами) об'єктивної можливості та потреби участі у здійсненні політичної влади за допомогою держави, політичних партій, суспільних організацій;
- політичний феномен, що являє собою сукупність ролей і статусів, спрямованих на задоволення певних соціальних потреб;
- одна з форм соціальної активності, індивідуальна чи колективна, участь у політичному житті, яка прямо чи опосередковано переслідує політичні інтереси великих суспільних груп.
- спосіб дії в сфері політики, вид участі (не участі) в політичному житті суспільства, конкретна повсякденна діяльність індивіда, соціальної групи, що виражається в оцінках, позиціях, певних діях.

8. Політична культура – це:

- спосіб дії в сфері політики, вид участі (не участі) в політичному житті суспільства, конкретна повсякденна діяльність індивіда, соціальної групи, що виражається в оцінках, позиціях, певних діях
- усвідомлення соціальними суб'єктами (особами, групами, класами) об'єктивної можливості та потреби участі в здійсненні політичної влади за допомогою держави, політичних партій, суспільних організацій;
- система відносно стійких політичних знань, оцінок, моделей поведінки, цінностей, традицій норм, що склались історично та регулюють політичні відносини у суспільстві;
- одна з форм соціальної активності, індивідуальна чи колективна, участь в політичному житті, яка прямо чи опосередковано переслідує політичні інтереси великих суспільних груп.

III рівень складності.

1. Соціологія політики покликана виконувати такі функції:

- теоретико-пізнавальну, що пов'язана з виробленням наукової інформації про політичні процеси та явища;

- економічну, що пов'язана із використанням політичної влади в інтересах правлячої еліти;
- прогнозитичну, яка проявляється у прогнозуванні політичних змін, виділенні зон політичної напруги, запобіганні можливим конфліктам;**
- ідеологічну, що пов'язана з обґрунтуванням беззаперечного панування олігархічної частини суспільства;
- ілюзорно-компенсаторну, яка проявляється у прогнозуванні можливих негативних наслідків боротьби проти системи антидемократичних політичних цінностей;
- прагматичну, пов'язану з розробкою шляхів, методів, способів забезпечення соціальної злагоди різних соціальних груп, рухів сил;**
- політичної соціалізації, що пов'язана з залученням громадян до демократичної системи політичних цінностей.**

1. Головніми категоріями соціології політики є:

- політичне маніпулювання;
- політична культура;**
- політична свідомість;**
- політичні партії;
- політична діяльність;
- політична соціалізація;**
- політична стигматизація.

2. Предметом соціології політики є

- політична свідомість і поведінка людей, які втілюються у діяльності держав і громадсько-політичних організацій;**
- ідеологія правлячої еліти та способи її нав'язування широким масам;
- здатність особистості отримувати та здійснювати політичну владу;
- механізм впливу соціальних спільностей та утворених ними політичних інститутів на процеси функціонування політичної влади.**

3. Об'єктом вивчення соціології політики є:

- політична влада
- політичні групи й об'єднання;**
- політичні інститути й організації;**
- політичне панування;
- політична культура;**
- політичний устрій;
- політичні інтереси.**

Тема 10. Соціологія праці та управлінської діяльності.

І рівень складності.

1. Що являє собою праця із соціологічного погляду?

- соціальний закон;
- соціальне явище;**
- соціальний інститут
- соціальну спільноту.

2. Що являє собою соціальне управління із соціологічного погляду?

- соціальний закон;
- соціальне явище;**
- соціальний інститут;
- соціальну спільноту.

3. Соціальне передбачення, прогнозування, проектування, планування це ... соціального управління.

- окремі види;**
- послідовні стадії;
- методи;
- незалежні етапи.

4. Соціальне управління включає в себе соціальне:

- ясновидіння;
- пророцтво;
- моніторинг
- передбачення.**

5. *Які з перелічених соціальних функцій не властиві праці?*

- створення матеріально-культурних благ;
- соціальної диференціації;
- біологічне відтворення суспільства;**
- формування особистості.

6. *Праця це категорія-*

- суто економічна;
- соціально-економічна;**
- соціально-філософська;
- філософсько-економічна.

7. *Пристосування людини до умов професійної діяльності, засвоєння нею виробничо-технічних і соціальних норм поведінки, необхідних для виконання трудових функцій це -*

- трудова адаптація;
- соціальна адаптація;
- професійна адаптація;**
- виробнича адаптація.

8. *Коли з'явилось наукове соціальне управління?*

- у XVII ст. до н.е.;
- у XIX ст.;
- у XX ст.

II рівень складності.

1. Соціологія праці – це:

- галузь соціології, яка вивчає особливості поведінки особистості, соціальної групи чи спільноти у вільний від праці час, навчальної діяльності, задоволення різноманітних фізіологічних потреб;
- галузева соціологічна теорія, яка вивчає закономірності формування, функціонування, й розвитку соціальних утворень (систем, спільнот, інститутів) у сфері праці й пов'язані з ними процеси та явища;**
- інтегральна наукова дисципліна, яка досліджує соціальні процеси та явища, що відбуваються у сфері економіки.

2. *Предмет соціології праці – це:*

- сукупність структур і механізми соціальних відносин і соціальні процеси у сфері релігії;
- стійка система соціальної поведінки і свідомості суспільних груп в економічній сфері, а також їх взаємодія у цій сфері між собою та з державою;
- **структура та механізми соціально-трудових відносин і соціальні процеси у сфері праці.**

3. Характер праці – це:

- **виражає соціально-економічну природу трудового процесу, суспільну форму його організації, спосіб взаємодії працівника, поєднання їх із засобами виробництва, спосіб включення індивідуальної праці до суспільної (взаємодію людини із суспільством);**
- сукупність чинників, які впливають на працездатність, здоров'я працівника;
- відносно стійкий і типовий для певної групи загальний емоційний настрій, який формується у процесі спільної трудової діяльності колективу через спілкування між людьми;
- узагальнена характеристика процесу праці, яка враховує різноманітні функції праці, види трудових операцій, галузевий поділ виробничої діяльності, фізичне й інтелектуальне напруження працівників, технічне оснащення тощо.

4. Зміст праці – це:

- категорія, яка виражає соціальну сутність праці як суспільно значимого процесу;
- відносно стійкий і типовий для певної групи загальний емоційний настрій, який формується у процесі спільної трудової діяльності колективу через спілкування між людьми;
- сукупність чинників, які впливають на працездатність, здоров'я працівника;
- **узагальнена характеристика процесу праці, яка враховує різноманітні функції праці, види трудових операцій, галузевий поділ виробничої діяльності, фізичне та інтелектуальне напруження працівників, технічне оснащення тощо.**

5. Умови праці – це:

- категорія, яка виражає соціальну сутність праці як суспільно значимого процесу;
- **сукупність чинників, які впливають на працездатність, здоров'я працівника;**
- відносно стійкий і типовий для певної групи загальний емоційний настрій, який формується у процесі спільної трудової діяльності колективу через спілкування між людьми;
- узагальнена характеристика процесу праці, яка враховує різноманітні функції праці, види трудових операцій, галузевий поділ виробничої діяльності, фізичне та інтелектуальне напруження працівників, технічне оснащення тощо.

6. Мотивація трудової діяльності – це:

- відносно стійкий і типовий для певної групи загальний емоційний настрій, який формується у процесі спільної трудової діяльності колективу через спілкування між людьми;
- соціальний процес засвоєння особистістю нової трудової ситуації, який характеризується активною взаємодією особистості з трудовим середовищем;
- узагальнена характеристика процесу праці, яка враховує різноманітні функції праці, види трудових операцій, галузевий поділ виробничої діяльності, фізичне та інтелектуальне напруження працівників, технічне оснащення тощо.
- **зовнішня чи внутрішня спонука до трудової діяльності задля досягнення певних цілей, зацікавленість у такій діяльності, способи її ініціювання.**

7. Соціальне управління – це:

- галузь наукових знань, що охоплює перспективи соціальних процесів;

- сукупність методів, прийомів, впливів, застосовуваних для досягнення поставлених цілей у процесі соціального планування і розвитку, розв'язанні різних соціальних проблем;
- свідомий цілеспрямований вплив на соціальну систему, інститут чи процес, з метою приведення на пряму і темпів їхнього розвитку та функціонування у відповідність з дією об'єктивних соціальних законів.**

8. Соціальне передбачення — це:

- специфічна діяльність, пов'язана з науково обґрунтованим
- визначенням варіантів соціального розвитку соціальних процесів та явищ і з цілеспрямованими докорінними змінами конкретних соціальних інститутів;
- визначення варіантів розвитку та вибір оптимального з урахуванням ресурсів, часу та соціальних сил, які здатні забезпечити їх реалізацію;
- сукупність методів, прийомів, впливів, застосовуваних для досягнення поставлених цілей у процесі соціального планування і розвитку, розв'язанні різних соціальних проблем;
- обґрунтоване припущення про майбутній стан суспільних явищ або про явища і події не відомі в даний момент, але які піддаються виявленню.**

III Рівень складності.

1. Соціологія праці бере участь у розробці таких проблем:

- діагностика процесів у трудових колективах;
- стимуляції політичної активності індивідів;
- нейтралізація трудових конфліктів;**
- підвищенні само-актуалізації працівників;
- встановлення зворотного зв'язку між керівниками та працівниками для прийняття оптимальних рішень;**
- визначенні особливих здібностей членів колективу;
- вивчення ділових та особистих якостей керівників підприємства.**

2. Соціальне управління включає соціальне:

- соціальне ясновидіння;
- соціальне прогнозування;**
- соціальне пророцтво;
- соціальне проектування;**
- соціальне планування;**
- соціальне передбачення.

3 Соціальне прогнозування використовує методи:

- екстраполяції;
- маргіналізації;
- експертних оцінок;**
- стигматизації;
- моделювання;**
- компілювання.

4. Безробіття за типом буває:

- циклічне;**
- стихійне;
- кластерне;
- гніздове;

- сезонне;**
- приховане;**
- структурне.**